

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องผลการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) นิทานพื้นบ้านมุสลิมที่เป็นบทเรียนเสริม จำนวน 8 เรื่อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งแต่ละบทจะประกอบด้วยเนื้อหาที่เป็นนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิม รูปภาพประกอบ และคำอธิบายความหมายคำศัพท์สองภาษา (ภาษาไทย – ภาษามลายูถิ่น) 2) แผนการจัดการเรียนรู้อ่านเรื่อง การอ่านจับใจความ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที ยกเว้นแผนที่ 8 จำนวน 3 คาบ รวมเป็น 17 คาบ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 30 ข้อ นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

สรุป

ผลการวิจัยการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม พบว่าการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม และคะแนนเฉลี่ยจากการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อ่าน พบว่านักเรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมิน โดยมีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพดี ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าการเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม สามารถพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สูงขึ้นได้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมสูงกว่าก่อนเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม แสดงให้เห็นว่าการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้สูงขึ้นได้ อาจเนื่องมาจากการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สร้างความสนใจ เป็นเรื่องอ่านที่มีความสนุก ได้ความรู้ ความเพลิดเพลิน ทั้งยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้แล้วนิทานพื้นบ้านมุสลิมนั้นยังมีเนื้อหาที่สอดแทรกเรื่องของคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านมุสลิมยังมีความเกี่ยวข้องกับวิถีการดำเนินชีวิตของนักเรียนอีกด้วย จึงทำให้นักเรียนมีความสนุกกับการเรียนที่ใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม ส่งผลให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนที่ดีขึ้น ดังที่ อุทัย วรสุวรรณรักษ์ (2525 : 4) กล่าวว่าไว้ว่าการนำนิทานมาช่วยเสริมการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งมีความสนใจที่จะเรียน การนำนิทานมาใช้จึงเป็นประโยชน์ในการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ในการฟัง การอ่าน และหลักภาษาได้เป็นอย่างดี รวมทั้งยังสัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 7) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ต้องมีคุณค่าและมีความหมายต่อผู้เรียน รวมถึงสอดคล้องสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน กล่าวคือ การเรียนรู้จะมีความหมายต่อตัวเด็ก เมื่อเด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ และสามารถสร้างสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยงต่อสิ่งต่าง ๆ ได้

ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา กาญจนะ (2545 : 61) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติและความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนพูดสองภาษาที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับบทอ่านทั่วไปในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียงจังหวัดนราธิวาส ผลการวิจัยปรากฏดังนี้ นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยบทอ่านทั่วไปมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไปมีเจตคติ

การอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพงษ์ศักดิ์ พางาม (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกหัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโคก อำเภอสังขะ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอุมา อินฟูล่า (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เรื่องประโยคในภาษาไทย ตามทฤษฎีการทำงานของสมอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านวังมะริว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้น และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนทั้งรายบุคคล และรายกลุ่มอยู่ในระดับดี

ดังนั้นนักเรียนที่เรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม จึงมีทักษะการอ่านที่สูงขึ้น เนื่องจากเนื้อหาในนิทานพื้นบ้านมุสลิมมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมและยังเป็นประสบการณ์ตรงของผู้เรียนอีกด้วย

2. ผลการพัฒนาทักษะการอ่าน ตามแผนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากการประเมินผลตามสภาพจริงที่ปรากฏระหว่างการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ทั้ง 8 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนส่วนใหญ่สามารถผ่านเกณฑ์การประเมินและมีค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนอยู่ในระดับคุณภาพดี อาจเนื่องมาจากในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมนั้นเป็นการสอนอ่านที่ตระหนักถึงพื้นฐานความสามารถในการอ่านของนักเรียนเป็นสำคัญ ดังที่ Bond and Tinker (อ้างใน สุพัตรา พร็อมดิษฐ์, 2546 : 235) กล่าวไว้ว่าความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับพื้นฐานต่างๆของผู้อ่าน ได้แก่ การเข้าใจความหมายของคำซึ่งถือเป็นทักษะพื้นฐานของการอ่าน หากนักเรียนรู้จักความหมายของคำไม่เพียงพอจะส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถเข้าใจประโยค ข้อความแต่ละย่อหน้าและไม่สามารถเข้าใจสิ่งที่อ่านได้ การจัดการเรียนการสอนอ่าน โดยใช้นิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม ได้เน้นตามกระบวนการดังกล่าว โดยเริ่มตั้งแต่ให้นักเรียนได้เข้าใจความหมายของคำ เข้าใจประโยคแต่ละย่อหน้า และเนื้อหาทั้งหมด

นอกจากนี้แล้ว กัลยา ขวนมาลัย (2539 : 31) ได้กล่าวว่า การอ่านจะเกิดความเข้าใจได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของผู้อ่านที่จะช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจเรื่องได้ชัดเจนและเห็น

ภาพพจน์ เกิดจินตนาการ เพราะมีประสบการณ์ในเรื่องนั้นมาแล้ว นอกจากความเชื่อ ความสนใจ จะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน ดังนั้นการพัฒนาทักษะการอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมนั้นเป็นกลวิธีสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องที่อ่านได้เป็นอย่างดี เพราะนักเรียนได้อ่านในเรื่องราวที่ตนเองสนใจ ทั้งนี้กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการอ่าน ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงความเหมาะสมของวัยและความสามารถของนักเรียน โดยเริ่มจากนิทานพื้นบ้านมุสลิมที่มีเนื้อหาสั้นๆ ตัวละครไม่มาก เหตุการณ์ในเรื่องที่ไม่ค่อยสลับซับซ้อนมากนัก จากนั้นเนื้อหาของนิทานพื้นบ้านมุสลิมเริ่มมีเนื้อหาที่ยาวขึ้น ตัวละครก็เพิ่มขึ้น เหตุการณ์ในเรื่องก็สลับซับซ้อนมากขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเริ่มจากสิ่งที้ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก เพื่อไม่ให้นักเรียนมีความรู้สึกว่าการเรียนมีความยาก แต่จะค่อยๆ เพิ่มยากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้ นักเรียนได้เชื่อมโยงจากสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว มาต่อยอดกับสิ่งที่กำลังจะเรียนรู้ใหม่ ดังที่ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537 : 81) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียนต้องอาศัยการเชื่อมโยงของสิ่งเร้าและการตอบสนองโดยใช้การเสริมแรงที่เหมาะสม ทำให้นักเรียนพอใจที่จะเรียนสิ่งที่ยากต่อไป นอกจากนี้แล้วกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่านจากกิจกรรมที่หลากหลาย รวมทั้งการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ คือ กิจกรรมการเขียนแผนผังโครงเรื่องของนิทานพื้นบ้านมุสลิมแต่ละเรื่อง เมื่อจบกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละแผนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องเขียนแผนผังโครงเรื่องของนิทานพื้นบ้านมุสลิมทุกเรื่อง โดยครู จะเฉลยให้นักเรียนทุกครั้งก่อนที่จะเริ่มแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนมีความรู้สึกมั่นใจต่อความสามารถของตนเองมากขึ้น การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ลักษณะนี้ สอดคล้องกับ พรรณี ชูทัยเจตจิต (2538 : 83) ที่ได้กล่าวว่า ถ้าผู้เรียนได้ทำกิจกรรมซ้ำๆ เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่แม่นยำใช้กับการอ่านได้ดี เพราะภาษาไทยเป็นวิชาทักษะต้องมีการฝึกสม่ำเสมอ เพื่อให้มีทักษะการอ่านเพิ่มพูนขึ้น และกฎแห่งการฝึกของธอร์น ใดล์ ที่กล่าวว่าถ้าให้ผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้จะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียน และหมั่นฝึกฝน หรือนำสิ่งที่รู้นั้นมาใช้บ่อยๆ จะทำให้การเรียนรู้นานและคงทนถาวร ดังนั้นการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ดีขึ้นได้ นอกจากนี้แล้วการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม นอกจากจะช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน นักเรียนยังสามารถนำความรู้ที่ได้ที่ได้จากนิทานพื้นบ้านมุสลิม ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนอีกด้วย รวมทั้งยังเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในวรรณกรรมพื้นบ้านของตนเอง

ประเด็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมจากนิทานพื้นบ้านมุสลิม แม้ว่าครูผู้สอนอาจไม่สามารถวัดและประเมินได้ทันทีว่าหลังการเรียนนักเรียนจะมีหรือปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรมตามที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านมุสลิมหรือไม่ แต่อย่างน้อยครูผู้สอนก็สามารถที่จะอธิบายได้ว่า ผู้เรียนมีเจตคติอย่างไรต่อนิทานพื้นบ้านมุสลิมแต่ละเรื่องจากการเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม อันจะนำไปสู่การมีหรือลด ละ เลิก พฤติกรรมกระทำของผู้เรียนเอง ทั้งนี้จากการประมวลเจตคติของนักเรียนที่ได้ลงเขียนลงในแผนผังโครงเรื่องจะเห็นได้ว่า นักเรียนสามารถที่จะแยกแยะได้ว่าพฤติกรรมตัวละครของเรื่องจากนิทานพื้นบ้านมุสลิมเรื่องใดที่ตัวละครแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ นักเรียนก็จะมีความชื่นชอบตัวละครตัวนั้นๆ เช่น นิทานพื้นบ้านมุสลิมเรื่องอาบูนาวัสเจ้าปัญญา นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกชอบตัวละครที่ชื่ออาบูสนาวัส เพราะอาบูนาวัสเป็นคนที่มีความรู้ ใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา ช่วยเหลือผู้อื่นที่ถูกกลั่นแกล้ง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เป็นต้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากตัวละครในเรื่องนั้นแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนก็จะมีความรู้สึกไม่ชอบตัวละครนั้น ๆ เช่น นิทานพื้นบ้านมุสลิม เรื่องที่มาของสาหร่าย นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกไม่ชอบพฤติกรรมของตัวละครที่เป็นชายหนุ่ม เพราะชายหนุ่มแสดงพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับมารดาของตนที่มีฐานะยากจน และแต่งกายสกปรก เพราะชายหนุ่มมีฐานะที่ดียิ่งขึ้น สุดท้ายแล้วความอกตัญญูของชายหนุ่มทำให้เขาได้รับผลกระทบที่ทรมานต่อมารดา เป็นต้น การที่ผู้เรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อนิทานพื้นบ้านมุสลิมก็จะเป็นตัวกำหนดให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมต่างๆ ได้ ดังที่ ไพศาล หวังพานิช (2526 : 146) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าวจะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้นเกิดพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้นในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นการสนับสนุนหรือโต้แย้งก็ได้ เจตคติจึงเป็นเรื่องของความรู้สึกภายในจิตใจ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจ และเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ชุมชนของตนเอง โดยอาศัยสื่อลักษณะต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นการเสริมสร้างเจตคติต่อการเรียนรู้เรื่องราวใกล้ตัว การนำนิทานพื้นบ้านมุสลิมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่เด็กในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ย่อมเป็นการเสริมแรงที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ สุন্নท มั่นเศรษฐวิทย์ (2541 : 68) ที่กล่าวว่า การนำสู่นิทานพื้นบ้านมาใช้ประกอบในการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนจะเป็นสิ่งที่มีบทบาทที่จำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้เรียนเรื่องราวที่เป็นประวัติความเป็นมา เรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคม หมู่บ้านของตน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าตนได้เรียนในสิ่งที่ใกล้ตัว และเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจ ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีในการอ่านภาษาไทย และจากการประมวล

เจตคติของนักเรียนที่เขียนลงในแผนผังโครงเรื่องของนิทานพื้นบ้านมุสลิมแต่ละเรื่องในประเด็นของการใช้นิทานพื้นมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะเห็นได้ว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกสนุกกับการเรียนที่ใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา กาญจนะ (2545 : 63) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนการสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านมีเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ที่เร้าความสนใจ ชวนให้ติดตามอยู่ตลอดเวลา นิทานพื้นบ้านที่นำมาใช้เป็นสื่อการสอนอ่านสนุกสนานน่าสนใจ ต่างจากการสอนอ่านโดยใช้บทอ่านทั่วไป เพราะบทอ่านทั่วไปบางเรื่องเป็นเรื่องที่ไกลตัวนักเรียน ไม่เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในบริบทรอบๆ ตัวของนักเรียน และ สืบพงศ์ ธรรมชาติ (2540 : 49 - 50) ยังได้กล่าวเช่นเดียวกันว่า นิทานพื้นบ้านเป็นวรรณกรรมที่แต่งขึ้นมาเพื่อความบันเทิงเป็นประการสำคัญ ฟังแล้วสนุกสนานเพลิดเพลินทั้งเนื้อเรื่องและการใช้ภาษา และยังสอดคล้องกับ สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ (2551 : 56) ที่ได้รายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยโรงเรียนตามแนวชายแดนและพื้นที่พิเศษ โดยนำภาษาท้องถิ่นมาร่วมจัดการเรียนรู้ คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภาษาท้องถิ่นและภาษาไทยเป็นสื่อ กรณีการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย – มลายูถิ่น) ในโรงเรียนเขตพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งได้มีการนำร่องไปนั้น พบว่า เด็กมีความมั่นใจกล้าคิด กล้าแสดงออก และมีความสุขกับการเรียนมากขึ้น เพราะสามารถสื่อสารทำความเข้าใจกับครูได้เป็นอย่างดี และโครงการทวิภาษามีการปรับกระบวนการเรียนการสอน เช่น จัดทำสื่อการเรียนรู้พื้นฐานเชื่อมโยงภาษาถิ่นกับภาษาไทย ดังนั้นการที่นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งที่ใกล้ตัวดังกล่าวจะเป็นแรงเสริมที่สำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยดีขึ้นอีกด้วย

จากเหตุผลประการทั้งปวง จึงสรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในทักษะการอ่านภาษาไทย เนื่องจากนักเรียนได้เรียนในสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวและเรื่องที่น่าสนใจ อีกทั้งยังเป็นเรื่องราวที่มีความผูกพันกับวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียนอีกด้วย รวมทั้งกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ศึกษาด้วยตนเอง อ่านเอง คิดเอง และมีการสนทนาซักถามเป็นกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจและมั่นใจในการเรียนของตนเองมากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์และคุณค่าจากการเรียนรู้ ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะการอ่านที่สูงขึ้น

ข้อสังเกตในการวิจัย

การดำเนินการวิจัยนี้ผู้วิจัยและอาจารย์ที่ปรึกษาหลักได้มีข้อสังเกตเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเป็นสามจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 ดังนี้

ปัจจุบันภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้มีการรวมตัวกันภายใต้ชื่อสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) หรือ อาเซียน ประกอบด้วยสมาชิก 10 ประเทศ ดังนี้ (กระทรวงการต่างประเทศ, 2554 : ออนไลน์)

1. ราชอาณาจักรไทย

ประชากร จำนวน 63,389,730 คน (2553)

ภาษาราชการ ภาษาไทย

ศาสนา ศาสนาพุทธ ร้อยละ 95 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4 และศาสนาอื่นๆ ร้อยละ 1

2. สหพันธรัฐมาเลเซีย

ประชากร จำนวน 28.9 ล้านคน (2553)

ภาษาราชการ ภาษามลายู

ศาสนา ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 60 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 19 และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 12

3. สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

ประชากร จำนวน 98 ล้านคน (2552)

ภาษาราชการ ภาษาตากาล็อกและอังกฤษ

ศาสนา ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ 83
ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ 9
ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 5

4. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

ประชากร จำนวน 243 ล้านคน (2553)

ภาษาราชการ ภาษาอินโดนีเซีย (Bahasa Indonesia)

ศาสนา **ศาสนาอิสลามร้อยละ 85.2**

ศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ ร้อยละ 8.9

ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ร้อยละ 3

ศาสนาฮินดูร้อยละ 1.8 ศาสนาพุทธ ร้อยละ 0.8 และ

ศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 0.3

5. สาธารณรัฐสิงคโปร์

ประชากร จำนวน 5.08 ล้านคน (2553)

ภาษาราชการ ภาษาอังกฤษ จีน มลายูและทมิฬ

ศาสนา ศาสนาพุทธ ร้อยละ 42.5 **ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 14.9**

ศาสนาคริสต์ร้อยละ 14.6 ศาสนาฮินดูร้อยละ 4

และไม่นับถือศาสนา ร้อยละ 25

6. เนการาบรูไนดารุสซาลาม

ประชากร จำนวน 395,027 คน (ก.ค.2553)

ภาษาราชการ ภาษามลายู (Malay หรือ Bahasa Melayu)

ศาสนา **ศาสนาอิสลามร้อยละ 67** ศาสนาพุทธ ร้อยละ 13

ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 10 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 10

7. สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ประชากร จำนวนประมาณ 6 ล้านคน (2552)

ภาษาราชการ ภาษาลาว

ศาสนา ศาสนาพุทธ ร้อยละ 75

และไม่นับถือศาสนาตามความเชื่อท้องถิ่น ร้อยละ 17

8. ราชอาณาจักรกัมพูชา

ประชากร จำนวน 14.45 ล้านคน (2552)

ภาษาราชการ ภาษาเขมร

ศาสนา ศาสนาพุทธเถรวาท (มหานิกาย ร้อยละ 95 และ

ธรรมยุติกนิกาย) **ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 3**

และศาสนาคริสต์ ร้อยละ 2

9. สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ประชากร จำนวน 89.57 ล้านคน (2553)

ภาษาราชการ ภาษาเวียดนาม

ศาสนา ไม่มีศาสนาประจำชาติ เนื่องจากปกครองโดยระบอบสังคมนิยม (มีผู้แสดงตนว่านับถือศาสนาต่าง ๆ 15.65 ล้านคน ศาสนาพุทธ (มหายาน) มีจำนวนผู้นับถือมากที่สุด ร้อยละ 9.3

10. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ /พม่า

ประชากร จำนวน 58.38 ล้านคน (ปีงบประมาณ 2551 - 2552)

ภาษาราชการ ภาษาเมียนมาร์/พม่า

ศาสนา ศาสนาพุทธ ร้อยละ 89 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 5
ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 4 และศาสนาอื่น ๆ ร้อยละ 2

ข้อมูลดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีอยู่ประมาณ 570 ล้านคนที่กำลังจะเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พุทธศักราช 2558 (คริสต์ศักราช 2015) ส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม และใช้ภาษามลายูหรือภาษามลายูเป็นภาษาราชการ ดังนั้นอาจจะทำให้ภาพรวมของประชาคมอาเซียนด้านวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับอิสลามอาจจะเข้ามามีบทบาทมากที่สุดต่อประชากรในอาเซียน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ประชากรในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในภาพรวมเหล่านี้

การจัดการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองให้มากยิ่งขึ้น เช่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการเรียนการสอนภาษามลายูในโรงเรียนของรัฐ การผลิตสื่อการสอนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นต้น เมื่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้รวมกันเป็นหนึ่งจะทำให้นักเรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความพร้อมและมีโอกาสเข้าถึง รวมทั้งสามารถปรับตัวให้เข้ากับประชาคมอาเซียนได้มากกว่านักเรียนในภูมิภาคอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550 : 53-54) ได้กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมของคนไทยจึงไม่ใช่การเตรียมความพร้อมเรื่องทักษะภาษาเพียงอย่างเดียว หากแต่รวมไปถึงทักษะในการทำงาน ทักษะในการอยู่ร่วมกับคนอื่นซึ่งมีความสำคัญ เนื่องจากอาเซียนมีความหลากหลายค่อนข้างมากและคนไทยยังไม่โอกาสในการเรียนรู้เรื่องความหลากหลายดังกล่าว เพื่อที่จะอยู่ในความแตกต่างในเชิงของเชื้อชาติ ศาสนา และภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ดังนั้นการมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรม

ประเพณี และความเชื่อ ย่อมมีความสำคัญมากกว่าการมีทักษะทางภาษา แม้ว่าการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่างชาติต่างภาษาจำเป็นต้องใช้ภาษาที่ทั้งสองฝ่ายต่างมีความเข้าใจร่วมกัน แต่ถ้าหากทั้งสองฝ่ายไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณี และความเชื่อของแต่ละฝ่ายแล้ว การติดต่อสื่อสารและการอยู่ร่วมกันในสังคมจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ยาก งานวิจัยชิ้นนี้ถือว่าเป็นสะพานส่วนหนึ่งในการนำพาประชากรในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับครูผู้สอน

1. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้ ควรนำไปใช้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีแนวทางและวิธีการที่หลากหลาย

2. การสอนอ่านภาษาไทยโดยใช้ภาษามลายูถิ่นที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านมุสลิมเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น เป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนควรจะต้องอธิบายความหมายของภาษามลายูถิ่นที่แปลเป็นภาษาไทยมาตรฐานให้ผู้เรียนเข้าใจก่อน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจความหมายของเนื้อหาในบทเรียนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการอนุรักษ์ พัฒนา และส่งเสริมการใช้ภาษาไทยมาตรฐานโดยใช้ภาษามลายูถิ่นเป็นฐานในการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การสอนอ่านโดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมเป็นบทเรียนเสริม จะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการปรับ เพิ่ม ขยาย เนื้อหาสาระในการหลักสูตรภาษาไทยที่กำหนดไว้ในกลุ่มสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยครูสามารถนำนิทานพื้นบ้านที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่นมาบูรณาการกับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในสาระประวัติศาสตร์โดยอาจเลือกนิทานพื้นบ้านประเภทตำนาน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยระหว่างการใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมกับนิทานพื้นบ้านไทยเป็นบทเรียนเสริมว่าจะส่งผลความเข้าใจในการอ่านที่แตกต่างกันหรือไม่

2. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยทักษะด้านอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียน โดยใช้สื่อประเภทต่าง ๆ หรือนำผลการศึกษามาใช้พัฒนาคุณภาพทางการศึกษาภาษาไทยของนักเรียนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ดีขึ้น

3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านมุสลิมที่เล่าเป็นภาษาไทย กับนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมที่เล่าเป็นภาษามลายู